

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor, félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor, negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik napenkint reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Bánffy párt.

A parlament közjogi küzdelmei, de különösen a kormányválság, a válság tartamának eseményei és következményei, s a válság megoldása azt az elhatározást érlelték meg Bánffy Dezső báróban, hogy saját neve alatt politikai pártot fog alakítani, sőt a pártalakítási akciót már meg is kezdette.

A legújabb politikai párt részletes programját még ugyan nem ismerjük a maga egészében, de az egyes pártalakítási kísérleteknél pontokba foglalt alapelvek nem mindenben ütnek meg azt a mértéket, melyet a mai viszonyok között alakuló párt programjának, ha létjogosultságának elismerésére számot akar tartani, megütnie kell. De meg másrészt az ismert programmpontok egymás mellé fűzése is olyan természetű, hogy nem enged tiszta áttekintést sem a párt célja, sem az új párt működését illetőleg.

Tekintsük csak ezeket a programmpontokat egymásutánjukban. Az első pont a következő:

1. A közjogi kérdések másodsorba utalása.

Különös, mondhatnám bántó, hogy miért választotta az új párt ezt első programmpontjának éppen most, mikor a közjogi kérdések elsőrangú fontosságát mindenki elismeri, s csak a megvalósítás módjában térnek el a parlament tagjai egymástól. Első rangú fontosságúnak ismerik el még azok is, akik a fokozatos megvalósítás elvének hívei.

De mindennek dacára is érthető a a pont. Kormányképeséget akar magának szerezni a párt. Csak hogy nemzeti jellegünk lényegét képező közjogi kérdéseknek egyetlen párt sem tulajdoníthat csupán másodrendű fontosságot, másodsorba egyetlen párt sem utalhatja. Ezt nem tette meg a nemzeti párt, de nem tette meg még a Tisza uralom pártja sem. Kormányképeséget hasonló elvek révén szerezni nem szabad. És még különösebb e párt zászló bontása akkor, ha tudjuk, hogy több programmpont után

épen a nemzeti öntudat kifejlesztésére és érvényesítésére való törekvést teszi a legutolsónak.

Mindez Bécsnek van szánva. Nem vonjuk kétségbe Bánffy magyarságát, de föltétlenül elítélendőnek tartjuk egy magyar politikai párt alakításnál azt, mikor első sorban is Bécsnek beszél. Mert az első pont Bécsnek van szánva.

Az említett két pont között foglal helyet másodiknak a hamisítatlan liberálisizmus és harmadiknak csupán ennyi: »Közgazdasági önállóság.« De vajjon mit ért az új párt közgazdasági önállóság alatt, azt meg nem magyarázza. Végtére is közgazdasági önállóságuk bizonyos fokban ma is van, de letagadhatlan, hogy ez az önállóság pregnans kifejezést csak magában az önálló vámterületben nyerje, aminek nyílt elismerését Bánffy elmulasztotta programjában hangoztatni.

És éppen ezért nem értjük, mért kell neki a közjogi kérdéseket másodranguaknak deklarálnia akkor, mikor közgazdasági életünk fejlesztésénél sem ölt magára programmpontja határozottan független jelleget.

Nem tagadhatjuk ezeknek láttára, jól lehet Bánffy magyarsága mellett sok bizonyítékot nyújtott, hogy az új program új magyar politikai párt alakulásának biztos alapját éppen burkoltságánál fogva nem képezheti; eltekintve attól, hogy összeállításának már a módszere is határozottan bizalmatlanságot kelt, s az alakulás célját még burkoltan sem tárja elének.

A program másik két pontja: az igazságos és arányos adóreform, azután a választási jog kiterjesztése, bizonyára oly pontok, melyeknek teljesítését mindenki óhajtja, de kérdés, vajjon a többi programmpontok összeállításának módszerét tekintve, e két pont megvalósításában bizhatnánk-e? Bizhatnánk-e abban, hogy az új párt e két pontot nem tolná e háttérbe s megvalósításuktól nem ovakodnék e oly ürügyek alatt, aminő ürügyek, így például hatalmi érdekek is-

tápolása, egész programjának összeállításából kiviláglanak.

Mert az letagadhatatlan, hogy e program alapján álló párt, a programból következően csak ravasz hatalmi, de nem egyuttal meggyőződésből is ellenzék.

Mukics Simon kilépése a Kossuth pártból. Most, hogy Kossuth Ferencz a béke megteremtésének szükségességét hangoztatja, a Kossuth pártban szakadás állt be. A harcolók egymásután lépnek ki a pártból, közöttük Mukics Simon is, ki ma a következő távirattal jelentette ki a pártból való kilépését:

Kossuth Ferencz

Budapesten.

Atyád elveinek vagyok feltétlenül híve s bármily rajongó szeretettel és nagybecsüléssel vagyok személyed iránt, nem tudok belenyugodni még a gondolatba se, hogy a nemzeti katonai követelések mellőzésével s az önálló vámterület eltemetével Magyarország miniszterelnöke Khuen-Héderváry Károly gróf legyen. Csatlakozom tehát a tovább harcolókhöz, s hogy ebben a pártfegyelem ne akadályozzon, az elnöklésed alatti pártkör kötelékéből kilépni vagyok kénytelen.

Mukics Simon.

Országgyűlés.

Féltizenegy után nyitja meg Dániel alelnök az ülést. Bejelenti a többi közt, hogy Rátkay László képviselő lemondott a jegyzői tisztról. (A függetlenségi pártkörből való kilépésének következtében e lemondás.)

A Ház az elnöki előterjesztések után mindjárt a napirendre tér.

Babó Mihály nevét szólítja a jegyző első szónokul.

Babó Mihály: Kossuth beszédében utalt arra, hogy a miniszterelnök határozott ígéretet tett arra, hogy a katonai javaslatokat leveszi a napirendről és többé nem tárgyalatja. A miniszterelnök pedig azt mondta programbeszédében, hogy a javaslatokat csak egyelőre függeszti föl. Az ország színe előtt kérde a miniszterelnöktől, melyik kijelentése igaz. Felhívja a miniszterelnököt, hogy miután a volt honvédmiszter közölte a nemzet óhaját a királylyal, nyilatkoztassa ki, hogy mi a király akarata a nemzet jogos óhajaival szemben, teljesíthetőnek tartja-e őket, vagy nem! Nem akar a katonai kér-

désről részletesen nyilatkozni. Csak azt jegyzi meg, hogy e kérdés a nemzeti jogokkal szorosán kapcsolatos. (Ugy van, balról.) A nemzeti jogok bukása pedig nemcsak a nemzettel, hanem a királyi családdal is érezetné szomorú hatását. (Ugy van! balról.) Szóló ezután rátér a miniszterelnök ama szándékára, hogy az 1899. XXX. törvénycikket meg akarja változtatni. Ebbe nem lehet beleegyezni, mert ez az egyetlen törvény, a mely lehetőséget nyújt arra, amit elérni a hazafias érzésnek törekednie kell: az önálló vámterületre. (Zajos helyeslés balról.)

— Ugy van! helyes! — kiáltja az öreg Madarász apó, aki e pillanatban lép a terembe.

— Éljen Madarász! üdvözik a függetlenségi a Ház nesztorát, ki hosszabb ideje nem volt mostanában az ülésekben.

— Éljen az önálló vámterület! — kiáltja vissza Madarász apó.

— Éljen, éljen Madarász! kiáltják újra balról és számosan odasiatnek hozzá, hogy kézzorozással üdvözlőjk.

Gabányi Miklós: Ez aztán a magyar!

Madarász József: Ti is ilyenek legyetek!

Kiáltások balról: Olyanok leszünk!

Babó Mihály most folytatja a beszédét. A királyi kvótadöntés törvénytelen voltát hánytorgatja fel a miniszterelnöknek. A kormányelnök mindjárt bemutatkozásánál törvényteleniséget követett el és pedig azzal, hogy a kvótát törvénytelenül ismét a királylyal döntette el, (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Tomasics Miklós horvát miniszter beszédét bírálja, amelyben magyarellenes tendenciát lát. Végül kijelenti, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik és tovább fog küzdeni az ország önállósága és függetlensége érdekében. (Éljenzés és taps a szélső baloldalon. A szónokot számosan üdvözlők.)

Babó után Csávoleszky szólott föl s hevesen kikelt először Héderváry ellen, majd Kossuth eljárását tette éles kritika tárgyává. Beszédét a jobb oldal meg akarta akadályozni. Heves kifakadások hangzottak minden oldalról.

Az osztrák válság.

A Fremdenblatt jelenti: A kihallgatás, melyben Körber miniszterelnök a lemondás okait adta elő, másfél óráig tartott. Ő felsége kegyesen hallgatta meg a miniszterelnök fejtegetéseit, azonban fentartotta magának a lemondási kérvény felett való döntés jogát. Gróf Goluchovszkynak tegnapielőtti kihallgatása ő felségénél összefüggésben áll a kabinet lemondásával. A külügyminiszter, akinek szüneti utazására a franciaországi Vittelbe kellett volna indulnia és a kit ott már lakása készen várt, még egy ideig Bécsben marad. Ő felsége ma újból kihallgatáson fogadta a külügyminisztert.

Védekezés a tuberkulózis ellen.

Ismeretes, hogy Szabadkán városaink között a legtöbb tuberkulotikus beteg van. A kórházügyi bizottság holnapi napon fog foglalkozni egy tuberkulózis osztálynak a Má-

ria Valeria kórházzal kapcsolatban leendő felállításával. Addig is azonban figyelembe kellene venni Novák József drnak a tanáchoz intézett proppozíciót, melyek a tüdővész elleni védelemben az első lépéseket jelentik.

Itt közöljök Novák József drnak terveit:

Hazánkban a tuberkulózis ellen az első lépés, 1894. év őszén történt, amidőn is Leyden Ernő hírneves tanár előadását a tüdőbetegek gondozásáról a nálunk tartott közegészségügyi és demografiai kongresszuson diszeladasképen felolvasta.

Ettől kezdve Korányi Frigyes egyetemi tanár vette az ügyet kezébe, s azt, mint tudjuk, szerencsésen révpártra vitte: alapítván az Erzsébet királyné szanatóriumot Budán a János hegy délnyugati lejtőjén.

Budapest után hazánk több helyén (Vasvármegyében, Békésmegyében, Esztergom városa, Szeged, Nagyvárad, Nyitra vármegye, Hódmezővásárhelyen, Aradon, Baján stb.) mozgalom indult meg, részint szanatórium egyesület alakítása s tagok gyűjtése által részint pedig a tüdő betegek czélszerű gondozása s gyógyítása czéljából emelt pavillonok által, mint például Baján.

Ha valahol, úgy nálunk Szabadkán indokolt e rettenetes betegség ellen mi hamarabb a legerélyesebben fellépni, mert sehol az országban oly ijesztő menységben, nem halnak el tuberkulózisban, mint itt.

Addig is, míg a közel jövőben egy megfelelő szép szanatórium felállítását megteszi törvényhatóságunk, bátor volnék az alábbi kezdetleges s czélszerű intézkedések megtételére felhívni a tek. tanács figyelmét, hogy azt a törvényhatóságnak elfogadásra ajánlani kegyeskedjék.

Javaslatom a következő:

1. Egy orvos naponkint tartson rendelést a t. főorvosi hivatalban 11—12-ig, hova a tüdő betegek utasítandók lennének. (Közhírré teendő.)

2. Minden jelentkező szegény beteg kapna ingyen egy zsebben hordozható köpcsészt. Az orvos ellátná a beteget minden irányu utasítással.

3. Kapna minden beteg azon felül még egy, a ministerium által kiadott népszerű füzetkét: »A tüdővéstől való ovakodásról.«

4. Végül a városi közkórházban, addig, míg szanatorium nem létesítették, egy szoba tisztán a tuberkulotikusak számára tartatnék fenn. (Talán a ragályos betegek pavillonjában.)

A köpcsésze használata feltétlenül szükséges, mert hisz a köpet terjeszti legfőképen a tüdővést.

Ugy hiszem, hogy a fent irt dolog nem lenne városunkra anyagilag oly jelentékeny teher, hogy vele az első lépést a tüdővész meggátlására meg ne tehetnénk.

A mindennapi rendelés megtartására szívesen vállalkozom magam.

Ha az ajánlottam dolgok megvalósítása előtt a tettes tanács úgy véli, hogy azt előbb megbeszélni szükséges: méltóztassék az ügyet rövid időn belül oly bizottság elé vinni, melynek minden egyes tagja a dolog iránt igazán érdeklődik.

Engedje reméllenem a tekintetes tanács, hogy a felvetett eszmét elaludni nem engedi s ez ügyben is megteszi mindazt, amit felebarátunk egészsége megkíván.

H I R E K.

Szabadka, július 3.

— **Személyi hír.** Szerdahelyi Sándor törvényszéki bíró, elnökhelyettes vasárnap kezdi meg nyári szabadság idejét.

— **Ifj. Latinovits Pál,** az Osztr. Magyar Bank egyik törekvő, tisztviselője a bécsi központi irodából távozván, e hó 6-án a bank szabadkai fiókjának vezetőjéül foglalja el új állását.

— **A bajai törvényhatósági élet köréből.** Julius havi közigazgatási bizottsági ülését f. hó 7-én, rendszerinti közgyűlést pedig — mint levelezőnk írja — e hó 14-én tartja meg a bajai törvényhatósági bizottság. — A közgyűlés legfontosabb tárgyai: 1 aljegyzői, 1 irnoki és 1 végrehajtói hely betöltése, mely állásokra immár nagyban folyik a reflektánsok korteskedése. A II. aljegyzői állásra egész biztossággal dr. Rimler János, a mostani h. aljegyző lesz megválasztva; az irnoki helyre Moder Géza jogszigorlónak van biztos kilátása, míg városi végrehajtóvá előreláthatólag Auer Oszkár városi díjnok lesz megválasztva. — A bajai tisztviselők fizetésemelési kérelme a nyári szünet után fog tárgyalatni.

— **A kelebiali plébánia ügye.** A kelebiali plébánia ügyének rendezésére vonatkozólag a kalocsai érsek megkeresést intézett a városhoz, a melyben öt pontban hívja fel a város figyelmét a legszükségesebb teendőkre, a melyek lehetővé tennék, hogy a rögóta nélkülözött kelebiali és felső tompai templomok is felépülhetnének. És pedig 1) a kelebiali plébániára vonatkozó kegyuraságnak minden kikötés nélkül báró Rédl Béla, illetve a kelebiali uradalom *katholikus* örökösei, avagy tulajdonosai, ezek más vallása esetén pedig a kalocsai érseki hatóság részére való átengedését kimondani. 2) A kelebiali plébánia határát megállapítani. 3) A kelebiali plébános fizetésének megállapíthatása végett a tavankuti plébános javadalmazását részletesen tudtára adni. 4) A kelebiali plébánia által ellátandó felső tompai templom helyét megjelölni és 5) a templomépítés költségeinek fedezésére a felvett 80.000 korona utáni kamatok megváltása czimén legalább 20.000 korona megszavazásáról gondoskodni kéri a várost.

— **Feloszlott függetlenségi kör.** Ujvidékről táviratozzák, hogy az ottani függetlenségi kör teljesen feloszlott. Az utóbbi időben alig látogatta a kört a tagok közül valaki s hogy teljes részvétlenség támadt a kör iránt, annak okát a függetlenségi párt legutolsó szereplésében látják. Ujvidéken a függetlenségi kör Visontai Soma idejében, mikor Ujvidék képviselője volt, játszott jelentős szerepet Ujvidék helyi politikai életében, de mióta Visontai kibukott Ujvidékről, a kör iránt fokozatosan emelkedett a részvétlenség s mint ma jelentik, teljesen feloszlott. A kör feloszlásával a függetlenségi párt is tért vesztett Ujvidéken.

— **Nagybeteg bíró.** Olsavszky Jenő törvényszéki bíró, a helybeli bírói kar egyik legrégebb és közbecsülésben álló tagja két nap óta súlyos betegen eszméletlen állapotban fekszik lakásán. A nagy beteg bíró már hosszú idő óta szívbajban szenved, a mely most annyira elővette, hogy orvosai a legrosszabbtól tartanak.

— **Változás a bajai főgymnasiumban.** A cisztercita rend tanári karából a jövő 1903—4-ik tanévre Kalocsay Ádám Bajáról Szt.-Gotthárdra házi lelkiigazgatónak, Rich-

ter Mátyás pedig Szt.-Fehérvárról Bajára helyeztettek át.

— **Ivó telep Palicson.** A mérnöki hivatal a tanács utasítására ma terjesztette be egy Palicson létesítendő ivó telep költség-előirányzatát, a mely szerint egy 160 négyzetméter területen elkészítendő ivótelep 3200 koronába kerülne, mivel azonban a városi mérnöki karban nincs senki sem, akinek ilyen munka tervezésére és kivitelére megfelelő gyakorlati tapasztalata volna, a főmérnök valamelyik közeli halászházi telepre leendő kiküldetését kéri, hogy a czélnak megfelelő tervet készíthessen. Egyben két ártézi kut furásának költségeit 3600 koronában véleményezi.

— **A zental kiállításra** eddig 144 zentai és 40 megyebeli iparos jelentkezett.

— **Zárda építés Filppován.** A község képviselő testülete még mult év folyamán zárdával összekötendő iskola és ovoda építését határozta el. melynek felépítése június hó 27-én délután 3 órakor nyilvános árlejtésen, miután a 61024.77 korona előirányzati költségből 6029.77 korona lehozott 65995 koronáért Bernhardt Károly zombori vállalkozó, mint a legkevesebbet ígérőnek adatott oda. Ezen költség fedezéséhez a kalocsai érsek ur 20000 koronával járul hozzá.

— **A halászházhoz vezető ut kijavítása.** Láng Simon id. halászházi felügyelő kérelmet nyújtott be a tanácshoz, hogy a palicsi halászházhoz vezető ut szabályoztassék és a vasut melletti kocsit kijavittassék, mert mindkét uton veszélyes a közlekedés, a halászházhoz vezető ut ugyanis el van szántva és így kocsival alig lehet rajta haladni. a másik pedig az esőzés után annyira besüpped, hogy a lovak derékig gázolnak a vízben.

— **A bajmoki vásártér** ügyében nagy mozgalmat indítottak a bajmokiak. Azt akarták ugyanis, hogy a vásártér a község közepében oly helyen legyen, hogy a szomszédos községek által könnyen hozzá lehessen férni. Ifj. Vojnich István főjegyző, ki ez ügyben Bajmokon helyszíni szemlét tartott, ezt az óhajt egyelőre kivihetetlennek tartotta. Latinovits Pál főispán — az érdekeltek kérelmére — Kuszenda állatorvossal és Kohut mérnökkel szintén járt a községben s az ügy mibenlétéről meggyőződést szerezvén, a kérelmet teljesíthetőnek találta. A megyei közgyűlés is erre az álláspontra helyezkedett s ez ügyben újabb határozathozatalt rendelt el.

— **Szeged és az ingyen fürdő.** Szeged város tanácsa ártirt a mi tanácsunknak, annak közlése végett, hogy kik azon egyének kik a város kezelésében levő fürdőben díjmentes fürdőt élveznek: hírlapíróknak van-e szabadjegyük, ugyszintén a városi kerületi stb. gyakorló orvosoknak s hogy ezen fürdési szabadság korlátolt-e?

— **Vörösmarti országos vásár** f. évi július 6-án hétfőn lesz megtartva, a melyre mindennemű állat felhajtható lesz.

— **Tűzeset.** Ma este felé a III. körből tüzet jeleztek és mire a tűzoltók odaértek már egy ház tetőzete teljesen lángban állott és a mellette levő ház udvarán is egész halom épületfa égett. A tűz valószínűleg onnan keletkezett, hogy a felhalmozott fahulladékok fogtak tüzet és ezért terjedt oly hirtelen, arant azonban a tűzoltók kiértek, gyorsan munkához láttak és a tüzet csakhamar lokalizálták. Özv. Szutorovits Mártonné Katona utcái házában tetőzete égett le és a Lulics Simonné Pipa-utcái házában mintegy 300 korona értékű épületfa.

— **Harakiri.** Bajáról írja lapunk levelezője: Pelikán János bikityi gazdaember tegnap részegen ért haza a szentiváni bucsuról. Otthon ismét inni kezdett és követelte, hogy cigányt hozzanak. Felesége ezt nem tűrte és küldte a részeg embert aladni, Pelikán bement a másik szobába. Alig volt azonban néhány percig bent, hevesen kezdett jajgatni. Felesége rosszat sejtve, berohant a szobába és ekkor rémülten látta, hogy Pelikán a szoba közepén vértócsában fetreng, mert élesre fent borotvával felmetszette a hasát. Mire orvos érkezett a házhoz, már kiszvedett.

— **Mentőink működése.** A mentő osztály a lefolyt hóban igénybe vétetett a következő eseteknél u. m.: 1. Sebzés, sérülés 37 eset, 2. Belső bajok 5 eset, 3. Betegeknak a kórházba szállítása 35 eset, 4. Elmebeteg szállítás 2 eset, 5. Tűzhöz kivonulás 3 eset, 6. Hullaszállítás 4 eset, összesen 86 esetben. A folyó évben 388 esetben, a mentő osztály fennállása (1896. év szeptember 12.) óta a mai napig összesen 3893 esetben működtek.

— **Anyakönyvi hírek. Meghaltak:** Klénó István 20 hó, Kiss Margit 13 év, Takács András kisbirtokos, 85 év. Szül. 6. 3 fi, 3 leány.

— **Az utazási és fürdőzési idény** alkalmából igen ajánlatos értékpapiroknak és egyéb értékeknek biztonságba való helyezése, mert teljes nyugalom csak úgy érhető el, ha nem kell aggódni esetleges károsodás miatt. Feltétlen biztonságot nyújt ezen tekintetben a minden nagyobb városban elterjedt és már nálunk is többek előtt ismert Magán-letéti pénztár kibérelhető rekeszekkel hol a felek saját záruk alatt helyezhetik el értékeiket. Ilyen kibérelhető Magán-letéti pénztár van Kunetz Mór banküzletében hol az érdeklődők felvilágosítást nyerhetnek. Bérletdíj 1 óra 4 korona, hosszabb időre megállapodás szerint.

A kishéri uradalom gazdasága.

— A gazdakör tanulmányutja alkalmából. —

VI.

Allattenyésztés.

A gazdasági igazlőtenyésztés célja az állami méntelep számára méneket nevelni, az oda be nem való egyedek és kanczák pedig a gazdaság igás állományába osztatnak be s a mennyiben a kanczák megfelelnek, tenyésztésre használatnak. E tenyésztés 1859-ben alapított, a mikor Franciaországban több pecheron kancza és mén vétetett. A pecheron fajta tiszta tenyésztése kevés sikerrel üzetett és szükséges volt az 1870. év végén Steyerországból 30 nővi kanczát importáltatni. 1881-ben vétetett újra Steyerországból és Prinzgauból 5 drb nővi kancza; valamint ugyanekkor a Stadli cs. kir. ménteleptől Bijou nevű ardenni mén 2 évi használatra átengedtetett.

Miután Bijou ivadékaik megfelelőknek bizonyultak, a mén pedig visszaadandó volt, 1883-ban 3 drb ardenni és 3 drb. kancza importáltatott Belgiumból; ugyanezen évben még két muraközi kancza is vétetett.

Valamennyi teljes korú ló igás munkára használatik. Igavonó képességük teljesen megfelelő s nyugodt mozgásuk által különösen a gépek vontatására kitűnő munkát végeznek. Nem kényesek és erős munka mellett is jó hustartók.

Szarvasmarha tenyésztés. Célja elsősorban a köztenyésztésre szánt bikák nevelése valamint a birtok tehenészetének kiegészítése után jövendőben hasas üszők és borjúk eladása; másodsorban a tejtermelés, a melyből mindenképp előtérbe kell emelni a ménesbirtokon alkalmazott cselédség és intézeti felek tejletménye és a telivér csikók számára szükséges tejmenyiség fedezetik; az ezen fennmaradandó mennyiségből pedig vaj, kemény- vagy lágy kővérsajt készíttetik. A feldolgozásnál származó savó és befőzött tej malaczhizalásra fordítottik.

A ménesbirtokon jelenleg kétféle fajta szarvasmarha tenyésztetik, és pedig: a bonyhádi és a simmenthali fajta. A vemhesség százaléka átlag 79%.

Rossz tejelő anyától származó, vagy a fejletlen fejlődésű üszőborjúk a mészárszékre kerülnek, a bikák pedig kiheróltatnak és így két éves koruktól kezdve, mint takarmányostinók 5—6 éves korukig igában használatnak és azután hizóba állítatnak. Igavonó képességük, nagy terhek szállítására is, teljesen megfelelő.

Az uradalom tehenészetében termeltet a vábbá a bábolnai ménesbirtoktól és egyébből vett tej a vasdinnyei gazdálkodásában levő tejházban dolgoztatik és pedig: a) thea vajjá, a melyből csak a megrendeléseknek megfelelő mennyiség készíttetik, b) háromféle lágysajttá u. m. »romadur« csemege és »kincsem«; c) kemény réksajt gyártatik. A feldolgozás után maradó lefőzött tej, iró és savó a hizómalaczkok takarmányozására használatik.

Juhtenyésztés. A nyáj rambouillet nyu, magas, telivér jellege megőriztetik. A bárányok nagyrésze szopós korban eladatik.

Sertésenyésztés. A tenyésztésre most már csupán tisztavérű berkshire kanok használatnak melyek részint tisztavérű berkshire koczákra, részint a berkshire kanok és lóntai koczák keresztezéséből nyert koczákból bocsájtatnak. Minthogy a sertéshizalás időszereint a gazdaság egyik legjövedelmezőbb ága, erre való tekintettel a kétszeres elletés hozatott be. A három hónapos lasztott malaczkok hizóba állítatnak 80—100 kg. súlyyal. A sertésállomány a fellépett tésvész következtében legnagyobb részben pusztult.

Tinónevelés. Az igás ökrállomány leges pótlására, mely rendszeren 420 drb gyar ökrből áll, évente egyéves tinók vásároltattak s ezek a gyengébb legelők felhasználásamelllett lettek felnevelve. Miután azonban, gyakorlat ezt mutatta, hogy a magyar tinónevelés költségesebb, mintha egyenesen igás ökrök vásároltattának: a tinónevelés beszüntetett s ezentul helyettük 1 1/2 éves, alkalmas tarka tinók vásároltattak s a rendelkezésre álló legelők részben általuk értékesíttetnek.

Törley Gyula.
(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ.

A szinügyi bizottság ülése.

Mint rendszeren, úgy ma is kis számban jelentek meg a városháza épületének kultúrsztanácsnoki termében a helybeli szinügyi bizottság tagjai, hogy végre-valahára eldöntsék színházunk jövőjét. Az ülés, melyen **Bíró Károly dr.** polgármester elnökölt, 10 perccel 12 óra előtt vette kezdetét. Az ülésen az elnöklő polgármesteren kívül **dr. Bölts**

József kultusztanácsnok, mint előadó **Sziedeburger Károly**, szinügyi bizottsági elnök, **Szerdahelyi Sándor** (ki azonban csakhamar távozott), **Dulits A. Jenő** főjegyző, **Váli Gyula** mérnök, **Dembitz Lajos dr.**, **Wenczel Lajos**, **Szalay Mátyás** főkapitány, stb. szinügyi bizottsági tag vett részt. Az ülés lefolyása a következő volt:

Kultusztanácsnok elsősorban felel **Dembitz** azon interpellációjára, hogy mily jogcímen tart Pesti Iház Mezőhegyesen előadásokat, holott az nem tartozik a szabadkai szinikerületbe. **Dr. Bölits** bemutatja Pestinek június 23-án a polgármesterhez intézett értesítését, melyben a szinigazgató azzal okadatulja ezen eljárását, hogy tőle egyes, általa felsorolt, szinikerületi városok megtagadták az engedélyt. Az ülés későbbi határozata szerint ezen állításra vonatkozólag bizonyítási eljárás indittatik, s a mennyiben az állítás valótlanága nyerne beigazolást, a szinigazgatónak e szabályellenes lépése a kerületi választmány elé fog vitetni.

Ezután a kultusztanácsnok előadja a jelenlegi állapotot: Pesti Iház Lajos a szinügyi bizottság felszólítására végre május 29-én beadta társulata névsorát. Az akkor összehívott szinügyi bizottsági ülésen azonban a tagok nem jelentek meg határozatképes számban és így csak a jelen voltak vehették a névsort tudomásul, melynek hiányos, sőt semmitmondó voltán azonban ők maguk is annyira megbotránkoztak, hogy azonnal egy barátságos levelet intéztek a szinigazgatóhoz melyben az igényeknek megfelelő névsor összeállítására szólították föl. Erre Pesti csak ma, tehát több, mint egy hónapi gondolkodás után válaszolt egy hangzatos, de semmitmondó magánlevélben, melyet dr. Bölits-hoz intézett s mely csak olyan üres ígéretekkel tartalmaz, hogy társulata a magyar szinművészet legjelesebb tagjaiból van szervezve és, hogy a legmagasabb műigényeknek megfelelő magas művészi színvonalon álló előadásokat akar tartani. Ezt a levelet is felolvasta a kultusztanácsnok, de elnöklő polgármester indítványára nem vette az ülés figyelembe, hanem miután sem az alapszabályzat, sem a kerületi szerződés, sem a pályázat, sem semmiféle az igazgatót kötelező okirat nem precizirozza a direktor kötelességeit, ugyancsak **Dr. Biró** Károly indítványára és a teljes ülés általános helyeslésére azonnal felhívást intéznek Pesti Iházhoz, hogy egy feltétlenül megfelelő névsort mutasson be f. hó 30-ig, mint záros határidőig, és felhívják a **szinikerület választmányi tagjait**, hogy ugyancsak f. hó 30-ára jöjjenek össze, vegyék tudomásul a jelenlegi állapotot és hozzanak döntő határozatot ezen égetően sürgős ügyben.

Dr. Bölits még felolvassa a szinikerületi egyezség csaknem egyedüli kikötését, melyre a direktor szinte nem hederített, hogy t. i. a kerület választott szinigazgatója egész óven át teljes társulattal tartozik működni, Pesti Iház pedig a szinikerület központjára és teli állomására oly névsort mert betérjeszteni, melyben a coloratour primadonna **Némethné Ilon**, tragikus, hősszerelmes és operette-bassbuffó pedig egy és ugyanaz a személy stb. stb.

Elnöklő polgármester azonban mindezek dacára a szinigazgató rövid uton való eltávolítását nem helyeslő azért, mert a Pesti Iház kötelező szerződések nem precizirován az ő kötelezettségeit, még kártérítési keresettel élhetne a várossal szemben. Különben Pesti eljárása előbb-utóbb elkerülhetet-

lenné tenné ugyanis a végleges szakítást és a szerződés felbontását. Miután azonban a pályázat 1904. év virágvasárnapjáig szól, annyi előre látható, hogy Pesti többet nem kapja meg a szabadkai szinikerületet. Ezután a fenti határozatot véglegesen elfogadták, hogy t. i. f. hó 30-ig bekérjük a szintársulat névsorát és úgy erről mint a szinügy általános jelenlegi állapotáról referálni fognak az ugyancsak f. hó 30-ára összehívandó kerületi választmánynak, mely a végleges határozathozatalra egyedül illetékes fórum. Ezzel az ülés véget ért.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 4-ére az időjárásban, változás nem várható.

— **A halas—baosalmás—rigyiozál h. é. vasut** építése hosszú huzavona után immár gyorsan közeledik a megvalósulás felé mert a kereskedelemügyi miniszter az engedélyezés tárgyában a törvényjavaslatot benyújtotta a parlamentnek és az ideiglenes építési engedélyt az érdekeltség kérelmére megadta, így tehát az építési munkálatok még a javaslat törvényerőre emelkedése előtt megkezdhetők. A megfelelően átalakítandó és kibővítendő két csatlakozási állomáson. Halason és Rigyiczán kívül a 70 kilométer hosszúságú vonalon a következő II. új állomás rakodó-állomás és megállóhely lesz létesítendő: Kupolya, Felértő, Fehérhalom, Jankovác, Mélykut, Rudics, Madarász-pusztá, Katymár és Lengyel pusztá. A tényleges építési és üzletberendezési-költségek 4.764,000 koronával vannak engedélyezve.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Jó kínálat és meglehetősen jobb vételkedv mellett ma 20.000 mm. buza kelt el nyugodt változatlan áron.

A többi czikkék kevés forgalom mellett változatlanul zárultak.

A határidő-üzlet lanyhán indult, később azonban fedezésekre az irány megszilárdult és az összes gabonaneműek 5—10 fillérig emelkedtek. A zárlat nyugodt maradt.

	Kezdeti	Változás
Buza májusra	—	—
Buza okt.-re	712	710—717
Buza apr. 1904	738	743—741
Rozs	—	—
Rozs okt.-re	604	611—607
Rozs	—	—
Zab májusra	—	—
Zab	—	—
Zab okt.-re	525	535—534
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	621	626—624
Tengeri aug.-ra	625	631—629
Tengeri májusra	6-23	618—626
Repce aug.-ra	11-60	11-60—11-70
Repce	—	—

Helyi gabonaárak.

Élénk kínálat és vételkedv mellett forgalomba került 1500 mtm. buza, melyért 7,15—20 forintos árt fizettek.

Zab gyöngén lett kínálva és jobb minőségű 480—90 forintért kelt el.

Tengeri gyöngé kínálat és élénk kereslet mellett 6 frt 30—40 kros árban került forgalomba.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

1848/1903. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A halasi kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Pápai József és neje Garas Mária, továbbá csatlakozott halasi gazdasági bank Rt. Lakits és Balla cég, Veltuer Jakab végrehajtóknak Schweitzer Márk végrehajtást szenvedő elleni 185 kor. 55 fil. 14200 kor. 702 kor. 14 fil. 750 kor. 30 fil. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben a halasi kir. járásbírósa területén levő majsai 4687 sztjkvben fekvő A + 5904 hr. sz. legelőre 234 kor; az u. o. 691 hr. sz. házra 3584 kor; az u. o. 5631 hr. sz. legelőre 511 kor; az u. o. 5636 hr. sz. legelőre 176 kor; az u. o. 5854 hr. sz. legelőre 319 kor; az u. o. 6521/6. hr. sz. legelőre 65 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanokra az 1903. évi augusztus hó 14. napján d. e. 9 órakor Majsza községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügy-ministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Halason, 1903. évi, május hó 29-én.

Statár,
kir. aljbíró.

KERESTETIK

**jó zongora vagy pianino
bérletbe.**

Ajanlatok e lap kiadóhivatalába.

Kladek Kázmér

diszszoba festő és mázoló Szabadkán
Bercsényi-utoza, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festészetét — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árak mellett.

Legolcsóbb a

Terézia
levélpapir

szép Ivori színben, **tükör sima felületű,**
kellemes írás. — 50 boríték és 50 levélpapir, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Keumann József** papirkereskedésében Szabadkán.